

ТЕМА № 13. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

- 1. Поняття та суть оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.**
- 2. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування.**
- 3. Оскарження недотримання розумних строків.**
- 4. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.**
- 5. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.**

1. ПОНЯТТЯ ТА СУТЬ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.

Статтею 24 КПК зазначено, що кожному гарантується право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого в порядку, передбаченому КПК. Окрім того, гарантується право на перегляд вироку, ухвали суду, що стосується прав, свобод чи інтересів особи, судом вищого рівня в порядку, передбаченому КПК, незалежно від того, чи брала така особа участь у судовому розгляді.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого є одним із засобів забезпечення досягнення завдань кримінального судочинства й охорони прав і законних інтересів суб'єктів, які беруть у ньому участь.

В юридичній літературі оскарження розглядається з різних позицій:

- як право людини;
- як інститут кримінального процесуального права;
- кримінально-процесуальна гарантія.

Конфлікти, що виникають між людьми і пошуки виходу з цих ситуацій, прагнення будь-якими правовими методами та засобами врегулювати суперечку мирним шляхом заохочується державою, забезпечується встановленням доступних, простих процедур у кримінальному процесі.

Такою процедурою в кримінальному провадженні є оскарження рішень, дій чи бездіяльності осіб, які ведуть процес.

Під процедурою оскарження в праві розуміється офіційно встановлений порядок дій при формуванні матеріалів. Розглядаючи теоретичні положення процедури, зазначимо, що вона є системою контролю, що включає: досягнення конкретного результату; порядок реалізації правовідносин, що знаходяться в певній динаміці.

Важливим є те, що правова процедура володіє всіма перерахованими ознаками, а її особливість полягає у тому, що вона діє в правовому полі. Різновид юридичної процедури, направлений на виявлення й реалізацію матеріальних правовідносин, входить до юридичного процесу.

У юридичній літературі висловлені різні погляди щодо поняття оскарження у кримінальному процесі та його ознак. Таким чином, оскарження - це врегульована кримінально-процесуальним законодавством діяльність учасників

кримінального процесу з подання, прийому, реєстрації, розгляду та вирішення скарги щодо порушення прав, свобод та законних інтересів осіб шляхом прийняття рішення, здійснення дій або допущення бездіяльності посадовими особами, які ведуть процес.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування, прокурора та слідчого судді під час досудового розслідування здійснюється шляхом подачі скарги до відповідних органів.

Предметом оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування є:

- 1) процесуальні рішення;
- 2) дії;
- 3) бездіяльність.

Відповідно до глави 26 «Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування» КПК існують такі процедури оскарження:

- 1) оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора (ст. 303-307 КПК);
- 2) оскарження недотримання розумних строків (ст. 308 КПК);
- 3) оскарження ухвал слідчого судді (ст. 309-310 КПК);
- 4) оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора (ст. 311-313 КПК).

2. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.

На досудовому провадженні можуть бути оскаржені такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора (ст. 303 КПК):

- 1) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, володільцем тимчасово вилученого майна;

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 214 КПК бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, означає невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР впродовж 24 годин після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення. Відповідно до п. 1.4 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 17 серпня 2012 року № 69, цей строк обчислюється наступним чином:

- заява чи повідомлення про кримінальне правопорушення вважаються поданими з моменту попередження особи про кримінальну відповідальність (за винятком випадків, коли таке попередження неможливо зробити з об'єктивних причин: надходження заяви, повідомлення поштою, іншим засобом зв'язку, стан заявника, відрядження тощо);

- у випадку надходження заяви, повідомлення поштою, іншим засобом зв'язку, строк обчислюється з моменту надходження заяви слідчому, прокурору.

2) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у не поверненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами ст. 169 КПК, - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, володільцем тимчасово вилученого майна;

Згідно зі ст. 169 КПК тимчасово вилучене майно повертається особі, у якої воно було вилучено, на підставі постанови прокурора, бездіяльність може полягати у невинесенні такої постанови за відсутності підстав для вилучення майна.

3) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК строк, - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, володільцем тимчасово вилученого майна;

Слід зазначити про наявність зв'язку між обов'язком слідчого чи прокурора вчинити визначені КПК дії та строком, у межах якого зазначені особи зобов'язані їх вчинити.

4) рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування - потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником;

5) рішення слідчого про закриття кримінального провадження - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником;

6) рішення прокурора про закриття кримінального провадження - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником;

7) рішення прокурора, слідчого про відмову у визнанні потерпілим - особою, якій відмовлено у визнанні потерпілою;

8) рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки - особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені законом;

9) рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій - особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником;

10) рішення слідчого, прокурора про зміну порядку досудового розслідування та продовження його згідно з правилами, передбаченими главою 39 КПК, - підозрюваним, його захисником чи законним представником, потерпілим, його представником чи законним представником.

Рішення, дії чи бездіяльність, перелік яких визначено у ч. 1 ст. 303 КПК, можуть бути оскаржені на стадії досудового розслідування, але не можуть бути предметом оскарження на стадії підготовчого судового засідання. Водночас рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, які не визначені у ч. 1 ст. 303 КПК, можуть бути оскаржені під час підготовчого судового засідання. Як під час досудового розслідування, так і під час підготовчого судового засідання можуть бути оскаржені лише такі рішення: 1) рішення прокурора, слідчого про

відмову у визнанні потерпілим; 2) рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки.

Порядок подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова відкриття провадження (ст. 304 КПК)

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, передбачені ч.1 ст. 303 КПК, можуть бути подані особою протягом десяти днів з моменту прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності. Якщо рішення слідчого чи прокурора оформлюється постановою, строк подання скарги починається з дня отримання особою її копії. При оскарженні бездіяльності обчислення строку оскарження починається із дня, що настає після останнього дня, який відведено КПК для вчинення слідчим або прокурором відповідної дії. Згідно зі ст. 116 КПК, строк подання скарги на стадії досудового провадження не вважається пропущеним, якщо скаргу або інший документ здано до його закінчення на пошту або передано особі, уповноваженій її прийняти, а для осіб, які тримаються під вартою або перебувають у медичному чи психіатричному стаціонарі, спеціальній навчально-науковій установі, - якщо скаргу або інший документ подано службовій особі відповідної установи до закінчення відповідного строку. У випадку пропуску строку, встановленого для подання скарги, скарга повертається особі, якщо при її поданні особа не порушила питання про поновлення цього строку.

Слідчий суддя, за наявності відповідної заяви, може поновити строк, якщо його було порушено з поважних причин (хвороба, відрядження, стихійне лихо, хвороба близьких родичів тощо). Підставою для поновлення строків також може бути визнано й об'єктивні причини, внаслідок яких особа не змогла вчасно реалізувати своє право на подання скарги.

Після надходження скарги суд, слідчий суддя може прийняти одне з таких рішень:

- 1) про відкриття провадження;
- 2) про повернення скарги (якщо скаргу подала особа, яка не має права подавати скаргу; скарга не підлягає розгляду в цьому суді; скарга подана після закінчення строку, передбаченого ч.1 ст. 303 КПК, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або слідчий суддя за заявою особи не знайде підстав для його поновлення);
- 3) про відмову у відкритті провадження (якщо скарга, подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, прокурора, не підлягає оскарженню).

Про прийняте рішення суд, слідчий суддя виносить ухвалу. У випадках повернення скарги та відмови у відкритті провадження копія ухвали невідкладно надсилається особі, яка її подала, разом із скаргою та усіма доданими до неї матеріалами.

Ухвала про повернення скарги або відмову у відкритті провадження може бути оскаржена в апеляційному порядку. Окрім того, повернення скарги не позбавляє права повторного звернення до слідчого судді, суду в порядку, передбаченому КПК. Однак це правило не стосується випадків повторного подання скарги, яку було повернуто у зв'язку із пропуском встановленого процесуального строку.

Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування (ст.306 КПК)

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора розглядаються слідчим суддею місцевого суду. Якщо скарга відповідає вимогам закону, суддя відкриває провадження та постановляє ухвалу про призначення скарги до розгляду. При цьому слід мати на увазі, що відповідно до ч. 2 ст. 306 КПК скарга має бути розглянута не пізніше 72 годин з моменту її надходження до суду, окрім скарги на рішення про закриття кримінального провадження. Для розгляду цієї скарги законом встановлено п'ятиденний строк.

Подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування не зупиняє виконання рішення чи дію слідчого, прокурора. Водночас, слідчий чи прокурор має право самостійно реагувати та усувати допущені порушення без рішення слідчого судді по суті скарги. Так, слідчий чи прокурор можуть самостійно скасувати рішення, припинити дію чи бездіяльність, які оскаржуються, що тягне за собою закриття провадження за скаргою, у випадках, якщо оскаржується:

1) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у не поверненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами ст. 169 КПК, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК строк;

2) рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування;

3) рішення прокурора, слідчого про відмову у визнанні потерпілим;

4) рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки.

Відповідно до ч. 2 ст. 305 КПК прокурор має право самостійно скасувати рішення слідчого про закриття кримінального провадження. Тобто прокурор, за наявності підстав, має право скасувати рішення слідчого про закриття провадження. Наслідком цього є закриття провадження за скаргою слідчим суддею. Інші рішення, дії чи бездіяльність не можуть бути самостійно скасовані чи припинені слідчим чи прокурором.

Самостійне скасування зазначеними особами рішення повинно відбуватись таким же чином, яким його було ухвалено (наприклад, постанова скасовується постановою). Підтвердженням реагування на протиправну бездіяльність є вчинення відповідних дій або винесення рішення, яке слідчий чи прокурор не вчинили або не ухвалили, але зобов'язані були це зробити.

Розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та слідчого чи прокурора, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується. Відсутність слідчого чи прокурора не є перешкодою для розгляду скарги. Наслідки неприбуття сторін для участі у розгляді скарги встановлено у ст. 323 - 327 КПК:

1) для обвинуваченого: суд відкладає судовий розгляд та вживає заходи до забезпечення його прибуття до суду; має право постановити ухвалу про привід

обвинуваченого та/або ухвалу про накладення на нього грошового стягнення в порядку, передбаченому гл. гл. 11, 12 КПК;

2) для прокурора і захисника: суд відкладає судовий розгляд та вживає заходів до прибуття їх до суду; якщо причина неприбуття є неповажною, суд порушує питання про відповідальність прокурора або адвоката, які не прибули, перед органами, які уповноважені притягнути їх до дисциплінарної відповідальності; у разі неможливості подальшої участі прокурора або захисника, головуючий пропонує обвинуваченому замінити захисника, а прокурора замінює самостійно;

3) для потерпілого: суд може прийняти рішення про проведення судового розгляду без потерпілого або про відкладення судового розгляду; суд має право накласти грошове стягнення на потерпілого у випадках та порядку, передбачених гл. 12 КПК;

4) для цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників: суд залишає цивільний позов без розгляду, крім випадків, встановлених ст. 326 КПК;

5) для свідка, спеціаліста, перекладача та експерта: суд після допиту присутніх свідків призначає нове судове засідання і вживає заходів для його прибуття; суд має право постановити ухвалу про привід свідка та/або ухвалу про накладення на нього грошового стягнення у випадках та в порядку, передбачених гл. гл. 11, 12 КПК.

За результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора постановляється ухвала слідчого судді (ст. 307 КПК). У КПК визначено вичерпний перелік рішень, які може бути прийнято за результатами розгляду скарги: 1) про скасування рішення слідчого чи прокурора у випадку визнання його незаконним; 2) про зобов'язання припинити дію у випадку визнання її незаконною; 3) про зобов'язання вчинити певну дію у випадку визнання бездіяльності незаконною; 4) відмову у задоволенні скарги (якщо підстави для задоволення скарги відсутні). Ухвала за результатами розгляду скарги постановляється у нарадчій кімнаті та викладається окремим процесуальним документом із дотриманням вимог ст. 372 КПК.

Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дію чи бездіяльність слідчого чи прокурора не може бути оскаржена. Водночас закон передбачає виняток із цього правила, зокрема ухвала про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження підлягає оскарженню в апеляційному порядку. Крім того, згідно з ч. 6 ст. 304 КПК ухвала слідчого судді про повернення скарги або відмову у відкритті провадження також може бути оскаржена в апеляційному порядку. Ухвала слідчого судді з цих питань може бути оскаржена протягом 5 днів із дня її оголошення безпосередньо до суду апеляційної інстанції.

3. ОСКАРЖЕННЯ НЕДОТРИМАННЯ РОЗУМНИХ СТРОКІВ.

Статтею 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантовано право кожного на розгляд справи упродовж розумного строку. Відповідно до ст. 308 КПК України підозрюваний, обвинувачений, потерпілий мають право оскаржити

прокурору вищого рівня недотримання розумних строків слідчим, прокурором під час досудового розслідування.

Предметом оскарження є недотримання розумних строків. Розумними вважаються строки, що є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. Розумні строки не можуть перевищувати передбачені КПК строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень (ст. 28 КПК).

Критеріями для визначення розумності строків кримінального провадження є: 1) складність кримінального провадження; 2) поведінка учасників кримінального провадження; 3) спосіб здійснення слідчим, прокурором і судом своїх повноважень.

Підозрюваний, обвинувачений, потерпілий мають право на звернення до прокурора, слідчого судді або суду з клопотанням, в якому викладаються обставини, що обумовлюють необхідність здійснення кримінального провадження (або окремих процесуальних дій) у більш короткі строки, ніж ті, що передбачені КПК.

Кожен має право, щоб обвинувачення щодо нього в найкоротший строк або стало предметом судового розгляду, або щоб відповідне кримінальне провадження щодо нього було закрито. Окрім того, кримінальне провадження щодо особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи повинно бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово.

У ст. 308 КПК встановлено особливий порядок оскарження недотримання розумних строків, відповідно до якого, на відміну від інших скарг, що можуть бути подані на стадії досудового провадження, скарга на недотримання розумних строків подається прокурору вищого рівня, який зобов'язаний розглянути скаргу протягом трьох днів після її подання.

За результатами розгляду скарги прокурор вищого рівня може прийняти одне із таких рішень: 1) про задоволення скарги та надання відповідному слідчому, прокурору обов'язкових для виконання вказівок щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень; 2) про відмову в задоволенні скарги, якщо прокурором вищого рівня буде встановлено, що розумні строки не було порушено.

У випадку задоволення скарги прокурор вищого рівня у відповідному рішенні повинен: а) зазначити, які процесуальні дії або які процесуальні рішення має вчинити слідчий чи прокурор; б) встановити конкретні строки, в межах яких слідчий чи прокурор зобов'язаний вчинити ці дії або прийняти відповідне рішення.

Особа, яка подала скаргу, невідкладно письмово повідомляється про результати її розгляду.

4. ОСКАРЖЕННЯ УХВАЛ СЛІДЧОГО СУДДІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.

Порядок оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування визначено у параграфі 2 глави 26 КПК. Оскарження ухвал слідчого судді здійснюються в апеляційному порядку.

Предметом оскарження в апеляційному порядку на стадії досудового розслідування є перелік ухвал слідчого судді, які зазначені в ч. 1, 2 ст. 309 КПК. Крім цього переліку, в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді, постановлені у порядку ч. 2 ст. 117 (ухвала слідчого судді, суду про поновлення чи відмову в поновленні процесуального строку), ч. 7 ст. 583 (ухвала слідчого судді про застосування чи відмову у застосуванні тимчасового арешту), ч. 9 ст. 584 (ухвала про застосування чи відмову в застосуванні екстрадиційного арешту), ч. 6 ст. 591 КПК (ухвала про задоволення чи залишення без задоволення скарги на рішення про видачу (екстрадицію) особи).

Ухвали слідчого судді, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, можна поділити на такі групи:

1) ухвали слідчого судді, постановлені за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора:

- ухвала про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 307 КПК);
- ухвала про повернення скарги (ч. 6 ст. 304 КПК);
- ухвала про відмову у відкритті провадження за скаргою на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора (ч. 6 ст. 304 КПК).

2) ухвали слідчого судді, постановлені в порядку судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні:

- ухвала про відмову у наданні дозволу на затримання (ч. 5 ст. 190 КПК);
- ухвала про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні (ст. 183 КПК);
- ухвала про продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні (ст. 199 КПК);
- ухвала про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні (ст. 181 КПК);
- ухвала про продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні (ст. 181 КПК);
- ухвала про поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні (ст. 499 КПК);
- ухвала про продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні (ст. 499 КПК);
- ухвала про направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні (ст. 509 КПК);
- ухвала про арешт майна або відмову у ньому (ст. 173 КПК);
- ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, що посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності або інших, за відсутності яких фізична особа-підприємець чи юридична особа позбавляється можливості здійснювати свою діяльність (ст. 163 КПК);
- ухвала про відсторонення від посади або відмову у ньому (ст. 154 КПК);
- ухвала про поновлення чи відмову в поновленні процесуального строку (ч. 2 ст. 117 КПК);

-ухвала про застосування чи відмову у застосуванні тимчасового арешту (ч. 7 ст. 583 КПК);

-ухвала про застосування чи відмову в застосуванні екстрадиційного арешту (ч. 9 ст. 584 КПК);

-ухвала про задоволення чи залишення без задоволення скарги на рішення про видачу (екстрадицію) особи (ч. 6 ст. 591 КПК).

Скарги на інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають, і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді.

На відміну від попередніх процедур оскарження, законодавець не визначає в главі 26 КПК перелік осіб, які мають право на апеляційне оскарження ухвал слідчого судді. Тому у цьому випадку слід керуватись ст. 393 КПК. Для вирішення питання про те, чи має особа право звертатись із апеляційною скаргою на ухвалу слідчого судді, необхідно враховувати, чи стосується оскаржувана ухвала прав, свобод, інших інтересів особи, яка звертається із апеляційною скаргою.

Апеляційна скарга подається в письмовій формі. Відповідно до ст. 396 КПК в апеляційній скарзі зазначаються:

- 1) найменування суду апеляційної інстанції;
- 2) прізвище, ім'я та по батькові (найменування), місце проживання (перебування) особи, яка подає апеляційну скаргу, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є;
- 3) судові рішення, яке оскаржується, і назва суду, який його ухвалив;
- 4) вимоги особи, яка подає апеляційну скаргу, та їх обґрунтування із зазначенням того, у чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення;
- 5) клопотання особи, яка подає апеляційну скаргу, про дослідження доказів;
- 6) перелік матеріалів, які додаються.

До апеляційної скарги та доданих до неї письмових матеріалів надаються копії в кількості, необхідній для їх надіслання сторонам кримінального провадження та іншим учасникам судового провадження, інтересів яких стосується апеляційна скарга.

Строк подання апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді є п'ять днів з дня її оголошення, а для особи, яка перебуває під вартою, - з моменту вручення їй копії судового рішення (ст. 395 КПК).

Подання апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання, за винятком випадків, визначених у КПК (наприклад, ухвала слідчого судді, постановлена за результатами розгляду скарги на рішення про видачу особи у порядку ч. 6 ст. 591 КПК).

Отримавши апеляційну скаргу на ухвалу слідчого судді, автоматизованою системою документообігу суду під час реєстрації визначається суддя-доповідач, який невідкладно витребує з суду першої інстанції відповідні матеріали та не пізніше як за день повідомляє особу, яка її подала, прокурора та інших заінтересованих осіб про час, дату і місце апеляційного розгляду. Після

перевірки скарги на відповідність вимогам, які ставляться до неї, суддя-доповідач вправі прийняти одне з таких рішень:

1) про залишення скарги без руху (скарга не відповідає вимогам, передбачених ст. 396 КПК);

2) про повернення скарги (у випадках, передбачених ч. 3 ст. 399 КПК);

3) про відмову у відкритті провадження (якщо апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, або судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК);

4) про відкриття провадження (ст. 398 КПК).

Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді розглядається не пізніше як через три дні після її надходження до суду апеляційної інстанції (ст. 422 КПК). Судовий розгляд апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді здійснюється за правилами судового розгляду в суді першої інстанції, з урахуванням особливостей, передбачених ст. 405 КПК.

За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали слідчого судді суд апеляційної інстанції має право:

1) залишити ухвалу без змін;

2) скасувати ухвалу і постановити нову ухвалу.

5. ОСКАРЖЕННЯ СЛІДЧИМ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА

Прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва, наділений відповідними повноваженнями, які передбачені ч. 2 ст. 36 КПК. Також в ч. 4 ст. 40 КПК зазначено, що слідчий зобов'язаний виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються у письмовій формі. Невиконання слідчим законних вказівок та доручень прокурора, наданих у порядку, передбаченому КПК, тягне за собою передбачену законом відповідальність. Однак, під час досудового розслідування слідчий, який здійснює розслідування певного кримінального правопорушення, має право оскаржувати будь-які рішення, дії чи бездіяльність прокурора, прийняті або вчинені у відповідному досудовому провадженні, крім випадків, передбачених КПК. Наприклад, не може бути оскаржено рішення прокурора про об'єднання та виділення матеріалів кримінального провадження.

Предметом оскарження є рішення, дії чи бездіяльність прокурора, перелік яких в КПК не визначено.

Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора (ст. 312 КПК)

Скарга слідчого на рішення, дію чи бездіяльність прокурора повинна подаватися в письмовій формі не пізніше трьох днів з моменту прийняття або вчинення оскаржуваних рішення, дії чи бездіяльності.

Скарга слідчого подається до прокуратури вищого рівня щодо прокуратури, в якій обіймає посаду прокурор, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржується.

Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора не зупиняє їх виконання.

Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора (ст. 313 КПК)

Службова особа органу прокуратури вищого рівня, до якої надійшла скарга на рішення, дію чи бездіяльність прокурора, зобов'язана розглянути цю скаргу протягом трьох днів з моменту її надходження і надіслати своє рішення слідчому та прокурору, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржувалася.

За наслідками розгляду скарги можуть бути прийняті рішення про:

1) залишення рішення чинним, визнання законними вчинених дії чи бездіяльності;

2) зміну рішення в частині;

3) скасування рішення і прийняття нового рішення, визнання незаконними вчинених дії чи бездіяльності і зобов'язання вчинити нову дію.

У разі скасування рішення або визнання незаконними вчинених дії чи бездіяльності службова особа органу прокуратури вищого рівня має право здійснити заміну одного прокурора на іншого з числа службових осіб органів прокуратури того самого рівня в досудовому провадженні, де було прийняте або вчинене незаконне рішення, дія чи бездіяльність.

Рішення службової особи органу прокуратури вищого рівня є остаточним і не підлягає оскарженню до суду, інших органів державної влади, їх посадових чи службових осіб.